Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

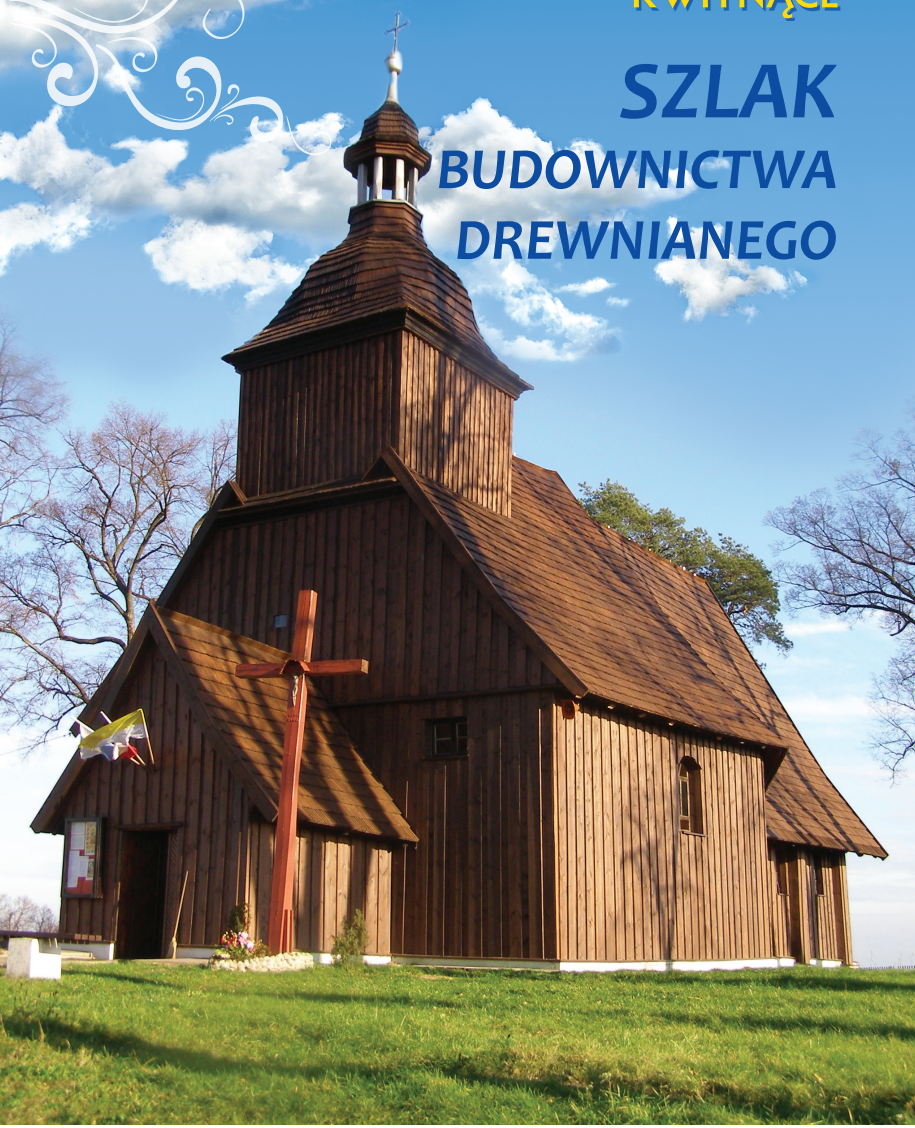
Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

Europejski Fundusz Rolny na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.

OPOLSKIE
KWITNĄCE

SZLAK BUDOWNICTWA DREWNIANEGO

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu III Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013.
Instytucja Zarządzająca PROW na lata 2007–2013: Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Publikacja opracowana na zlecenie Województwa Opolskiego

OPOLSKIE
KWITNĄCE

SZLAK BUDOWNICTWA DREWNIANEGO

Drewniane zabytki to wielka atrakcja turystyczna województwa opolskiego. W tym przewodniku znajdziecie Państwo wybrane obiekty położone głównie w północno–wschodniej części Opolszczyzny.

Szlak drewnianego budownictwa sakralnego ma długość 80 kilometrów i umożliwia zwiedzenie 12 miejscowości. Prowadzi po pięknej ziemi Śląska Opolskiego, od Opola do Olesna. Po drodze pozwala zobaczyć drewniane kościoły w Czarnowąsach, Dobrzeniu Wielkim, Kolanowicach, Laskowicach, Bierdzanach, Lasowicach Wielkich, Lasowicach Małych, Chocianowicach, Starym Oleśnie i Wędryni.

To szlak zarówno dla turystyki rowerowej jak i samochodowo -autokarowej. Tylko na kilku odcinkach rowerzyści mogą korzystać ze skrótów.

Jednakże stare, drewniane kościółki leżące na szlaku, to tylko część tego co ma do zaoferowania Opolszczyzna. W sumie drewnianych zabytkowych kościołów jest w regionie blisko 70. Występują praktycznie we wszystkich powiatach, a najwięcej jest ich na terenie powiatów kluczborskiego i oleskiego. Są one dużą atrakcją turystyczną regionu. Drewniane kościoły urzekają swoim wyglądem, kunsztem wyposażenia oraz historią.

Do XVIII w. notowano stały wzrost liczby drewnianych kościołów na Śląsku Opolskim. Istniało wówczas aż 120 takich obiektów. Do połowy XX w. pozostało ich niespełna 70. Zachowane do dziś pochodzą głównie z XVII i XVIII w. Za najstarsze uznaje się kościoły: w Uszycach (1517), Oleśnie (1518), Miechowie (1529) i w Brzezinkach (1550).

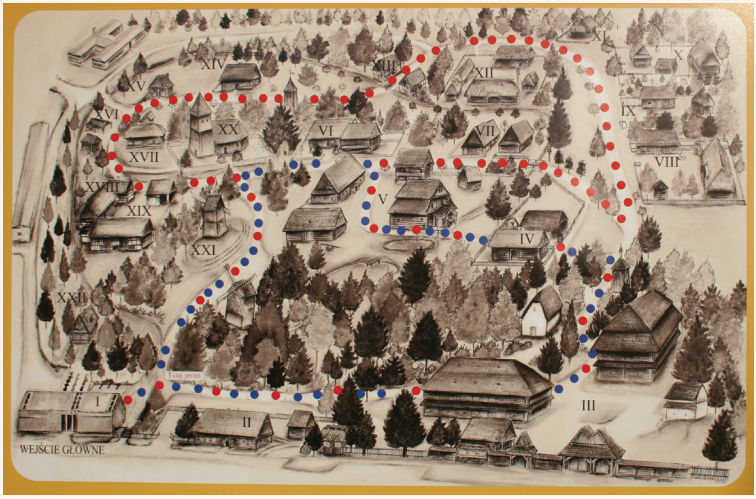
Zapraszamy do zwiedzania
drewnianych zabytków województwa opolskiego!

OPOLSKIE
KWITNĄCE

POWIAT KLUCZBORSKI
Miechowa
Komorzno
Uszyce
Krzywiczyny
Jakubowice
Wierzbica Dolna
Wierzbica Górna
POWIAT OLESKI
Rożnów
Gierałcice
Ligota Górna
Żytniów
Jamy
Bąków
Boroszów
Chocianowice
Stare Olesno
Lasowice Małe
Lasowice Wielkie
Olesno
Kościół św. Anny
Borki Wielkie
Laskowice
Wędrynia
Sowczyce
Wachów
Bierdzany
Kup
Łubniany
Radawie
Jełowa
Dobrzeń Wielki
Dobrodzień
Czarnowąsy
Kolanowice
Muzeum Wsi Opolskiej
Opole
Kolonowskie
POWIAT OPOLSKI
POWIAT STRZELECKI
Szczepanek
Malnia
Strzelce Opolskie
POWIAT KRAPKOWICKI
Olszowa
Zimna Wódka
POWIAT GŁUBCZYCKI
Baborów
SZLAK DREWNIANEGO BUDOWNICTWA SAKRALNEGO
obiekt zabytkowy
miejscowość przelotowa
droga główna
szlak rowerowo–samochodowy
szlak rowerowy
nieoznakowany skrót

Muzeum Wsi Opolskiej

Każdy pasjonat historii, chcąc poznać drewniane zabytki Opolszczyzny nie może ominąć Muzeum Wsi Opolskiej. Odwiedziny tego miejsca najlepiej zaplanować w czasie organizowanych tam wydarzeń artystycznych i festiwali. Wtedy spacerowe ścieżki muzeum ożywają nie tylko za sprawą odwiedzających. Można zasmakować chleba wypiekanego w oryginalnym piecu i poznać z bliska historię opolskiej ziemi. Podczas takich imprez rozpalany jest ogień w kuźni i samemu można podjąć się wysiłku wykuwania żelaza. W okresie przedświątecznym organizowane są warsztaty, zarówno związane z tworzeniem ozdób bożonarodzeniowych, jak i zdobieniem kroszonek typowych dla tego regionu Polski.

Na terenie muzeum jest 48 obiektów, głównie prezentujących architekturę drewnianą. Chaty są bogato wyposażone w oryginalne sprzęty domowe wykorzystywane przez mieszkańców ziemi opolskiej i oleskiej. W jednym z budynków jest sklep, w którym można zobaczyć zachowane w bardzo dobrym stanie przedwojenne opakowania produktów.
Zwiedzając muzeum można poczuć ducha minionych czasów, a to dzięki zabudowaniom przeniesionym tutaj - deska po desce - z różnych miejsc regionu. Kilka zasługuje na szczególną uwagę. Niewątpliwie są wśród nich: kościół, szkoła, wieża, karczma, kuźnia, dwa wiatraki i koło młyńskie.

Kościół św. Katarzyny przeniesiono tu z Gręboszowa pod Namysłowem w latach siedemdziesiątych XX w. Świątynię zbudowano w 1613 r. dzięki fundatorowi Cyprianowi Kotulińskiemu, który był właścicielem wsi Gręboszów. Od 1653 r. świątynia należała do katolików i była wielokrotnie przebudowywana.

Będąc we wnętrzu należy zwrócić uwagę na ołtarz wykonany z polichromowanego, złoconego i srebrzonego drewna. W centrum można zobaczyć sceny z życia Katarzyny Aleksandryjskiej. Na gzymsie ołtarza widnieje napis, który mówi o tym, że został on wystawiony w 1632 r. przez Georga Skopka, opolskiego dostojnika kościoła katolickiego.

Na ścianach zawieszono obrazy świętych oraz epitafia, niektóre z wyrzeźbionymi wyciągniętymi dłońmi, pochodzące z ewangelickiej kaplicy cmentarnej z Ligoty Górnej, które datuje się na lata 1786–1882. Poświęcono je przedwcześnie zmarłym dzieciom. Należy też zwrócić uwagę na lożę kolatorską, w której zasiadał dobroczyńca, a która pochodzi z kościoła w Gierałcicach. Zwiedzając zabytek należy wejść do zakrystii, w której znajduje się zdobna szafa na stroje liturgiczne.

Kolejny drewniany obiekt, któremu należy poświęcić więcej uwagi to koło młyńskie i młyn ze Starych Siołkowic. Młyn napę-

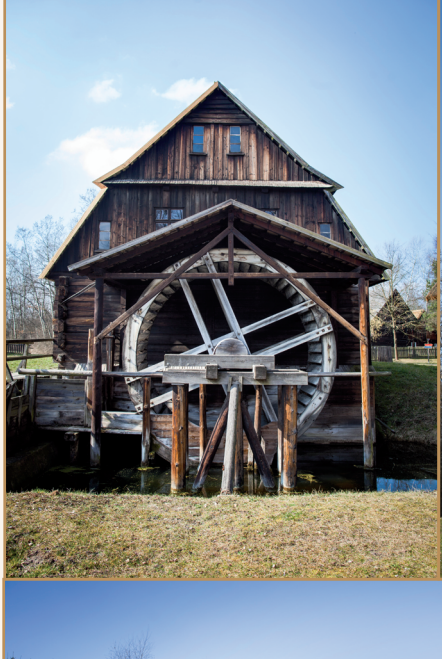
dzany był drewnianym kołem podsiębiernym o średnicy 470 cm, co podyktowane było nizinnym biegiem niezbyt obfitej w wodę rzeki. W XIX w. siołkowicki młyn dziedziczony był w rodzinie Pogrzebów. W okresie międzywojennym ostatni z Pogrzebów przekazał go swemu zięciowi Pawłowi Boronowskiemu. Młyn przestał być używany ok. 1950 r. wskutek zakazów administracyjnych. Młyn Wodny usytuowany jest malowniczo nad ciekiem wodnym. We wnętrzu znajdują się wszystkie niezbędne urządzenia, a nad kołem jest dwuspadowy dach. Co pewien czas, przy okazji specjalnych pokazów pracy młyna, słychać charakterystyczny terkot koła zębatego i skrzypienie koła wodnego.

W Muzeum Wsi Opolskiej nie można przegapić m.in.: kuźni z Ziemiełowic z 1726 r., chałupy ze Sternalic, w której urządzono dawną szkołę wiejską, czy koźlaków (to wiatraki, jeden z Grotowic, a drugi z Dobrzenia Wielkiego).

50°40'58"N
17°51'44"E

ul. Wrocławska 174
46-020 Opole
tel. 77 457 23 49

www.muzeumwsiopolskiej.pl
e-mail: sekretariat@muzeumwsiopolskiej.pl

Kościół pw. św. Jadwigi Śląskiej w Bierdzanach

W miejscu obecnego kościoła znajdował się inny, wybudowany w 1410 r. pw. św. Walentego. Obecną świątynię wzniesiono w 1711 r. Kościół należy do tych zabytków drewnianej architektury sakralnej, które wyróżniają się bogatym zdobnictwem.

Podczas remontu kościoła w 1961 r. odsłonięto bogatą polichromię, która była ukryta pod pięcioma warstwami farb. Przedstawia ona stworzenie świata i mękę zbawiciela. Widzimy również scenę w raju, gdzie Adam i Ewa zastanawiają się czy zerwać jabłko z biblijnego drzewa poznania dobra i zła. Na balustradzie chóru są wizerunki apostołów, a na suficie świętych i proroków. W prezbiterium mamy przedstawioną Adorację NMP, świętych Anny, Marii, Józefa i Sebastiana. Widzimy m.in. namalowany hymn „Salve Regina". Jeden z obrazów przedstawia scenę, w której Matka Boża przekazuje szkaplerz. Ci, którzy go noszą, są chronieni i nic złego im się nie dzieje. Z kolei tych, którzy nie noszą szkaplerza, spotykają nieszczęścia. Jedna z namalowanych postaci tonie, a inna wisi na szubienicy.

Będąc w kościele, należy podejść do bocznych drzwi i przyjrzeć się malunkowi, na którym widnieje obraz śmierci bierdzańskiej, która rozmawia z kupcem. Śmierć wskazuje na klepsydrę pokazującą mijający czas. Obraz ma odzwierciedlenie w przysłowiu „Wyglądasz jak śmierć bierdzańska", które odnotowane zostało przez Józefa Lompę w jego „Nowej księdze przysłów polskich".

Kościół Orientowany (tzn. zwrócony częścią prezbiterialną na Wschód, czyli stronę z której ma ponownie nadejść Jezus Chrystus), ma konstrukcję zrębową. Na dachu kościoła znajduje się sześcioboczna wieżyczka na sygnaturkę. Wieża posiada izbicę, o niezależnej, słupowej konstrukcji, szalowanej deskami. Pierwotnie dach nad wieżą miał formę namiotu, a w 1930 r. przebudowano go, nadając mu kształt baniastego hełmu.

50°48’53.46”N
18° 9’33.20”E

Bierdzany, ul. Szkolna
Parafia: ul. Stawowa 2
46-046 Ligota Turawska
tel. 77 421 30 94

e-mail: parafia.ligota-turawska@wp.pl

Kościół pw. św. Anny w Czarnowąsach

Kościół w latach 1684–88, z inicjatywy Baltazara Gebera, zbudował Krzysztof Mlenski z Poręby. Był to kościół odpustowy.

Z jego początkami związana jest legenda. Otóż ówczesny proboszcz wyznaczył inne miejsce na budowę świątyni, po drugiej stronie ulicy. Kiedy zgromadził już wszystkie materiały, w niewyjaśnionych okolicznościach były one przenoszone w miejsce, gdzie teraz stoi świątynia. Proboszcz przez długi czas był nieugięty i wielokrotnie przenosił materiał na wskazane przez siebie miejsce. Miał nawet interweniować wrocławski biskup, wydając dekret zatwierdzający lokalizację kościoła na dotychczasowym miejscu.

Świątynia spłonęła 19 sierpnia 2005 r., ale po dwóch latach została odbudowana. Obecny kościół jest rekonstrukcją oryginalnego i nie ma charakteru zabytkowego. Zbudowany został z cegły, a następnie pokryty drewnem. Podczas prac zrezygnowano z małego piętra i schodów nad przedsionkiem.

Nowy ołtarz główny to architektura barokowa. Umieszczono w nim figurę patronki kościoła św. Anny (w dniu pożaru nie było jej w kościele i szczęśliwie ocalała). Na szczególną uwagę zasługuje figura św. Barbary w nawie głównej, która została zniszczona w trakcie pożaru, ale odrestaurowali ją specjaliści. Przed kościołem stoi krzyż wykonany z osmolonych belek spalonej świątyni.

Dwa boczne ołtarze poświęcono Janowi Pawłowi II oraz Miłosierdziu Bożemu.

W trakcie pożaru utracono wiele cennych zabytków, ale obok figur św. Anny i św. Barbary ocalało tabernakulum, dwa kielichy mszalne, świeczniki, metalowe wazony i kraty.

Kościół leży na szlakach Via Regia i św. Jakuba.

50°42’51.87”N
17°54’9.14”E

ul. Jagiełły
Parafia: pl. Klasztorny 3
46-020 Czarnowąsy
tel. 77 469 10 84
660 405 534

Kościół pw. św. Rocha w Dobrzeniu Wielkim

Zbudowany prawdopodobnie w 1658 lub 1671 r. Według legendy do budowy kościoła miała namawiać zjawa chłopca z psem, która pokazywała się zarówno dzieciom, jak i dorosłym.

Zdobienia wykonał malarz kościelny Paulus z Opola. Ołtarz główny barokowy pochodzi z 1700 r. Nad nim, na ścianie wisi dużych rozmiarów współczesny obraz św. Rocha, który klęczy przed Trójcą Przenajświętszą i prosi o litość i zmiłowanie dla zarażonych dżumą lub cholerą. Chorzy siedzą lub klęczą na ziemi, oczekując pomocy z nieba. Na uwagę zasługują wykonane w stylu rokokowym ramy obrazu.

Dwa ołtarze boczne pochodzą z XVII w. Prawy przedstawia św. Rocha. Przypuszcza się, że to właśnie ten ołtarz był początkowo głównym ołtarzem. Warto również zwrócić uwagę na ambonę barokową z początków XVIII w., na której są drewniane figury czterech ewangelistów.

W świątyni są też barokowe obrazy z XVIII w. przedstawiające Chrystusa Bolesnego, Wniebowzięcie Matki Boskiej, św. Walentego i św. Mateusza… Można również podziwiać rzeźby św. Katarzyny i św. Barbary oraz pochodzący z XVIII w. krucyfiks. Na chórze zawieszony jest obraz Chrystusa ze skrzydłami, który pojawia się na rozstępującym się niebie. Belka tęczowa ma wykrój ściętego trójliścia.

W styczniu 1945 r. żołnierze sowieccy kilka razy podpalali stary kościółek, ale zawsze parafianom udało się zgasić ogień.
W świątyni przechowywana jest cenna monstrancja z napisem „Z majątku kościoła św. Rocha sprawił wiel. Ojciec Jan Nerlich, proboszcz wielkodobrzeński, kapłan z zakonu premonstratensów, kanonik regularny".

50°46'21.20"N
17°51'21.70"E

ul. Opolska 4
46-081 Dobrzeń Wielki
tel. 77 469 52 20

Kościół pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Bąkowie

Gospodarzami kościoła początkowo byli katolicy, a później przez długie lata ewangelicy. Po wojnie w 1945 r. wrócił w ręce katolików. Wpływ dwóch wyznań widać do dziś i to stanowi o ciekawości obiektu.

Początek budowy świątyni to przełom XV/XVI w. We wnętrzu warto spojrzeć na empory wzdłuż ścian bocznych. Odnajdziemy tam obrazy ukrzyżowania oraz kartusze herbowe. Uwagę należy zwrócić na datowany na 1370 r. ołtarz główny, który jest uznawany za najstarszy na Śląsku tryptyk gotycki. Jest on rzeźbiony, z malowanymi skrzydłami.

Dzwon z Bąkowa znajduje się w ewangelickim kościele w Fuldzie (Niemcy). Parafia kupiła go w 1614 r. Na szczęście nie został przetopiony w czasie II wojny światowej na potrzeby armii.

50°58'6.88"N
18°18'58.19"E

ul. Braci Bassy 40
46-233 Bąków
tel. 77 413 17 24

Kościół pw. Najświętszej Marii Panny Królowej Polski w Jakubowicach

Najprawdopodobniej zbudowano go w 1585 r. dzięki funduszom rodziny von Frankenberg. Został odnowiony w 1931 r. Jest zabytkiem poewangelickim, a od zakończenia wojny należy do katolików. Ołtarz główny jest w stylu regencji. W jego centrum jest obraz Matki Boskiej. Po lewej stronie jest chrzcielnica z figurką anioła. Wystrój wnętrza zachował pierwotny, historyczny charakter, choć część wyposażenia usunięto (renesansowe obramienia drzwi do zakrystii, metalowego koguta nad prezbiterium i chorągiewki z datą „1931"). Strop nawy i prezbiterium są na tym samym poziomie. Chór jest wsparty na dwóch kwadratowych słupach.
Warto zobaczyć będące na wyposażeniu kościoła krzyże gotyckie z lat 1400, 1500 i 1550.

51° 4'56.72"N
18° 6'21.21"E

Jakubowice
46-250 Krzywiczyny
tel. 607 122 228

Kościół pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Chocianowicach

Nieznana jest dokładna data budowy świątyni, ale niektóre źródła podają, że powstała ona w 1236 r. Niepewne wzmiankowanie o jego istnieniu pojawia się w 1376 r. Świątynia spłonęła podczas wojen husyckich w XV w., a odbudowano ją w 1662 r. Taka data widnieje na belce w zakrystii. Drewno do budowy pierwotnego kościoła i jego odbudowy podarował klasztor St. Matthiae z Wrocławia. Do 1810 r. świątynia była pod patronatem Zakonu Krzyżowców z Czerwoną Gwiazdą. Obecnie jest to kościół przedpogrzebowy, a do 1959 r. był kościołem parafialnym.

W środku można obejrzeć ołtarz z obrazami Matki Boskiej Częstochowskiej oraz w zwieńczeniu obraz św. Trójcy. Legenda głosi, że dzięki modlitwie przed obrazem niewidoma dziewczyna z Kuniowa uprosiła sobie wzrok. Obecnie w kościółku drewnianym znajduje się kopia obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej przywieziona przez pielgrzymów z Częstochowy. Obraz ten był zamalowany w XIX w. obrazem Matki Boskiej z Dzieciątkiem. Sam ołtarz pochodzi z 1726 r. Po bokach stoją aniołki, będące kiedyś częścią organów z XIX w. W kościele są dwa ołtarze boczne. Jeden jest poświęcony św. Józefowi, a drugi Matce Boskiej Różańcowej.

Na ołtarzu znajduje się dokument konsekracyjny z 1666 r. Organy z XVIII w. Chrzcielnica z połowy XVIII w. Ambona regencyjna, drewniana, z XIX w.

Chocianowice są dobrym przystankiem w wędrówce po szlaku kościółków drewnianych. Można tu przenocować w ośrodku agroturystycznym położonym w sąsiedztwie drewnianego kościoła. W miejscowej karczmie można spróbować specjałów kuchni śląskiej.

50°56'13.42"N
18°16'37.83"E

Chocianowice 91
46-280 Chocianowice
tel. 77 413 26 03

Pamiątka
Misyjna. 1871.

Kościół ewangelicki św. Michała Archanioła w Gierałcicach

Początkowo kościół był kaplicą grobową rodziny Gierałtowskich. Zbudowano ją na przełomie XV i XVI w. W 1560 r. przejęta została przez protestantów, a w 1694 r. powiększono ją i przekształcono w kościół.

Kościół ma kwadratową wieżę i jest usytuowany na cmentarzu. Otaczają go liczne drzewa. Warto wejść do zakrystii, by obejrzeć późnorenesansowe polichromie.

Będąc w świątyni, należy zwrócić uwagę na ambonę ze zdobieniami przedstawiającymi czterech apostołów. Na parapecie ambony znajduje się rzeźba Chrystusa Króla, a w zwieńczeniu Trójca Święta.

Kościół nie ma wydzielonego prezbiterium, ale można podziwiać charakterystyczne dla sakralnego budownictwa protestanckiego empory. Pomiędzy nimi nadwieszony jest chór muzyczny, z parapetem udekorowanym malowanymi kartuszami herbowymi z XVII w. W kościele można zobaczyć polichromie z 1831 r., którymi udekorowano klasycystyczno-ludowe organy. Na wieży zawieszony jest dzwon z 1694 r.

Świątynia zalicza się do tzw. kościołów salowych, co jest ciekawe, ponieważ tego typu rozwiązanie praktycznie nie występuje w województwie opolskim. W kościele są epitafia poświęcone mieszkańcom Gierałcic poległym podczas I wojny światowej.

Kościół jest wyjątkowy ze względu na jego historię. Na przełomie wojen religijnych na terenie Śląska wspólnie odprawiano w nim nabożeństwa katolickie i protestanckie.

50°59’23”N
18°02’50”E

Gierałcice 59
48-349 Gierałcice
tel. 77 439 81 61

Kościół pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa i św. Jadwigi w Komorznie

Obecny kościół zbudowano w 1753 r., w miejscu drewnianego wzniesionego 130 lat wcześniej, z którego zachowała się jedynie wieża. Dziś jest ona najstarszym elementem obiektu.

Według zapisów kościół należał do dóbr klasztoru św. Wincentego. Na belce podtrzymującej chór muzyczny możemy dostrzec malowany napis „Ad 1753 Christian Kihl Namslau".

Wczesnobarokowy ołtarz główny pochodzi z XVII w. W jego centrum znajduje się płaskorzeźba obrazująca Ostatnią Wieczerzę, a w predelli apostołowie w łodzi. Możemy dostrzec również rzeźby św. Piotra i Pawła, Chrystusa Zmartwychwstałego oraz aniołów z insygniami Męki Pańskiej.

Późnorenesansowa ambona, która pochodzi z pierwszej połowy XVII w., została ozdobiona malowanymi scenami stworzenia świata, chrztu w Jordanie, zesłania Ducha Świętego i ukrzyżowania. Na balustradzie schodów możemy podziwiać sceny obrazujące męczeństwo św. Szczepana i rzeź niewiniątek.

Warto się na chwilę zatrzymać na zewnątrz, gdzie na tylnej ścianie kościoła jest drewniany krzyż. Wejście do wieży znajduje się pod podestem schodów, obok kruchty. Między wieżą, a nawą nie ma żadnego połączenia. Dach zakończony jest chorągiewką.

Warto wspomnieć o oknach kościoła - te od strony wschodniej posiadały obłe tafle szklane oprawiane w ołów, tzw. gomółki.

Otoczenie kościoła jest bardzo zadbane. Warto zaznaczyć, że obiekt należy do parafii Świętej Trójcy w Krzywiczynach, w dekanacie Wołczyn, w diecezji kaliskiej.

Kościół w 1953 r. wpisano do rejestru zabytków Narodowego Instytutu Dziedzictwa.

51° 7'11.49"N
18° 4'16.39"E

Komorzno, ul. Główna
Parafia: ul. Zielona 3
46-264 Krzywiczyny
tel. 77 414 95 07

Kościół pw. Świętej Trójcy w Krzywiczynach

Kaplicę w Krzywiczynach wybudowano w 1483 r. W 1530 r. kościół przejęli protestanci, a po wojnie wrócił w ręce katolików. Obecny kościół wzniesiony został w 1623 r. przez mistrza ciesielskiego Krzysztofa Bittnera, a w 1753 r. nastąpiła przebudowa prezbiterium i nawy.

Klasycystyczny ołtarz główny i ambona pochodzą z ok. 1800 r. Chrzcielnica z XVII w., a ławy z XVIII w. Wnętrze świątyni obite jest boazerią. Stropy są płaskie. Wzdłuż ścian rozciągają się empory wsparte na słupach. Chór muzyczny opiera się na dwóch spiralnych słupach z rokokowym prospektem organowym. Na belce tęczowej zamalowany jest napis z datą budowy „1623". Data ta powtarza się również nad wejściem do zakrystii.

Kościół drewniany ma konstrukcję zrębową. Zbudowany jest na podmurowaniu ceglanym. Prezbiterium jest mniejsze od nawy, zamknięte trójbocznie, z boczną zakrystią. Z boku nawy piętrowa kruchta konstrukcji szkieletowej. Na uwagę zasługuje bryła wieży, która w górnej części zmienia kształt: z kwadratu w ośmiobok. W dolnej części otoczona jest wysoko sięgającym fartuchem gontowym ze ściętymi narożnikami. Kryta jest ośmiobocznym, gontowym dachem namiotowym z namalowanymi tarczami zegarowymi i zwieńczona chorągiewką z herbem i datą „1623". Kościół ma dwa dzwony. Jeden został odlany w 1696 r. przez Zygmunta Gota (dar Kaspra Henryka von Frankenberga), a drugi wykonano w 1849 r. Dach jest jednokalenicowy, kryty gontem, a podcień został wsparty na słupach.

51° 4'7.94"N
18° 2'55.08"E

ul. Wołczyńska,
Parafia: ul. Zielona 3
46-250 Krzywiczyny
tel. 77 414 95 07

ΑΩ

Kościół pw. św. Wawrzyńca w Laskowicach

Kościół słynie z tego, że znajduje się w nim mumia. To szczątki hrabiny Brigitty Buchta von Buchtitz i jej matki. Obie zatrzymały się w Laskowicach jedynie na noc, a zmarły tam z powodu dżumy. Według legendy, panny, które siadały nad kryptą miały umierać, a wszystko przez klątwę hrabiny rzuconą za kradzież pierścienia z jej grobu.

W miejscu obecnego kościoła dawniej znajdowała się kaplica. Wieża to pozostałość po starym kościele. Obecny zbudowano w 1686 r., a świadczy o tym data wyrzeźbiona na belce tęczowej. Legenda głosi, że mieszkańcy planowali wybudować kościół w innym miejscu. Kiedy zwieźli drewno i następnego dnia mieli przystąpić do pracy, zauważyli, że plac budowy jest pusty. Po chwili znaleźli bele poukładane przy starej kaplicy. Sądząc, że ktoś zrobił żart, przenieśli drewno na planowane miejsce budowy. Historia powtórzyła się raz jeszcze. Za trzecim razem, po przeniesieniu bel na noc, został przy nich jeden z mieszkańców. Nad ranem znaleziono go martwego, a bele znów znalazły się przy starej kaplicy. Legenda krążąca po miejscowości głosi, że kiedy wybiła północ, ziemia się otwarła, a z jej wnętrza wyłoniły się trzy potężne stwory o czerwonych oczach i niezwykłej sile, które brały na grzbiety drewno i przenosiły je koło starej kaplicy. Mieszkańcy ostatecznie odczytali to jako znak od Boga.

Wewnątrz kościoła znajduje się barokowy ołtarz z XVII w. z rzeźbami św. Piotra i Pawła, Katarzyny i św. Barbary oraz Michała Archanioła.

Na belce tęczowej widnieje kilka inskrypcji pochodzących z różnych okresów: na lewym wsporniku - „renowata 1883 Kurda", na prawym - „renowata 1958 Lampikt" oraz data „1686".

50°50'46.96"N
18° 6'48.45"E

ul. Górna 6, Laskowice
Parafia: Tuły 41
46-282 Lasowice Wielkie
tel. 77 413 88 42

e-mail: parafia@parafiatuly.pl

Kościół pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Lasowicach Małych

Pierwszy kościół miał znajdować się tutaj już w 1447 r. Ta data widnieje w rejestrze Świętopietrza diakonatu opolskiego, informując o parafii oleskiej, do której należały Lasowice Małe. Stojąca dziś świątynia została zbudowana przez ewangelików w 1688 r. Poprzedni kościół spłonął. Obiekt był wielokrotnie przebudowywany.

Nad drzwiami do nawy widnieje inskrypcja: „1735 M. T." - to data przebudowy kościoła.

Ołtarz główny barokowy pochodzi z początku XVIII w. W jego centrum jest obraz Matki Bożej z dzieciątkiem autorstwa miejscowego malarza Dariusza Jacha. Po bokach są kręcone kolumny, a na zwieńczeniu figura Boga Ojca. Z zapisów wynika, że na ołtarzu znajdowały się również rzeźby świętych, które skradziono. Po prawej stronie jest boczny, barokowy ołtarz z XVII w. w kształcie ramy, z dekoracją snycerską. Na ołtarzu stoi kopia gotyckiej rzeźby św. Jakuba dłuta brata Jacka, franciszkanina z Góry św. Anny. Po lewej stronie znajduje się ołtarz boczny rokokowy, część dawnego ołtarza w kształcie oszklonej szafy.

W kościele jest bogato zdobiona ambona z XVII w. z figurami anioła i apostołów. Warto zwrócić uwagę na krzyż i drewniane oraz cynowe lichtarze.

Konstrukcja kościoła jest zrębowa na podmurowaniu, pokryta gontem. Wieża ma konstrukcję słupową o ścianach nieznacznie pochyłych. Nawa główna zbudowana jest na planie zbliżonym do kwadratu. Chór muzyczny wsparty jest na sześciu słupach, na którym znajdują się organy piszczałkowe. Ściany zostały oszalowane podczas remontu w latach 70. XX w.

50°54'19.10"N
18°15'40.54"E

ul. Odrodzenia,
46-280 Lasowice Małe
Parafia: Lasowice Wielkie

Matthäus

Kościół pw. Wszystkich Świętych w Lasowicach Wielkich

Pierwsze wzmianki o kościele pochodzą z 1447 r. W 1519 r. świątynię strawił pożar. Parafia ewangelicka zadecydowała o jej odbudowie, a prace zakończono w 1599 r. W 1701 r. świątynię przejęli katolicy i należała ona wtedy do parafii w Bogacicy. Otoczona jest cmentarzem.

Kościół jest bogato wyposażony. Ołtarz w kształcie strzelistych wież, ma w centrum obraz, który przedstawia scenę Matki Bożej z Dzieciątkiem wśród świętych, a po bokach są figury św. Piotra i Pawła.

W kościele są również barokowe rzeźby św. Jana Nepomucena i św. Ignacego Layoli, obraz św. Anny Samotrzeciej z XVII w., obrazy Drogi Krzyżowej z XVIII w. Warto zwrócić uwagę na konfesjonał z XIX w. oraz prospekt organowy z 1942 r. autorstwa J. Klossa.

Sufit jest ciekawie zdobiony. Świątynia ma zabytkowy dzwon z 1521 r. z inskrypcją: „fit nomen domini benedictum ex hoc usque in seculum 1521".

Pomiędzy nawą a prezbiterium podwieszono belkę tęczową, na której widnieje data odbudowy świątyni (1599) oraz wizerunek klucza. W 1730 r. wnętrze kościoła pokryto ludowymi wyobrażeniami scen piekielnych.

Kościół od lat pięćdziesiątych był kilkakrotnie remontowany. Głównie były to prace zabezpieczające zabytek. W 1999 r. renowacji poddano ołtarz, rzeźby oraz obrazy drogi krzyżowej. Przed kościołem po lewej stronie znajduje się kamienny krzyż.

Kościół ma konstrukcję zrębową. Wieża nakryta jest dachem czterospadowym i ma wypukłe cebulaste zakończenie. Ściany na zewnątrz są podbite gontem.

50°52'10.48"N
18°13'37.11"E

Lasowice Wielkie 35
48-282 Lasowice Wielkie
tel. 77 414 16 11

www.parafialasowice.za.pl

Kaplica cmentarna w Ligocie Górnej

Drewniana kaplica cmentarna została zbudowana w 1787 r. przez cieślę Jana Kabatę. Przez wiele lat nie była wykorzystywana.
Ciekawostką jest to, że obiekt był przesuwany podczas prac remontowych. Zachowano dwa podciągi i dwa słupy podtrzymujące emporę. Obecnie wieżyczka kaplicy osadzona jest na nawie konstrukcji słupowej i jest zwieńczona dachem namiotowym, który wyrasta ze środka kaplicy.
Prostokątna kaplica nie ma wyodrębnionego prezbiterium. Empory wsparte są na bogato profilowanych słupach. Na parapetach można zauważyć napisy dotyczące budowy kaplicy i nazwisk fundatorów. Część wyposażenia (barokowa ambona, drewniane epitafia chłopskie z lat 1786–1882 poświęcone przedwcześnie zmarłym dzieciom) przeniesiono do kościoła znajdującego się w Muzeum Wsi Opolskiej.

50°58'30"N
18°15'35"E

Ligota Górna, cmentarz ul. Dębowa 54
Parafia: ul. Marii Skłodowskiej–Curie 8
46-200 Kluczbork
tel. 77 418 15 52, 77 418 12 71

Kościół pw. św. Jacka w Miechowej

W 1529 r. wybudowano w Miechowej kaplicę, którą później przekształcono w kościół, a następnie po 99 latach został on przebudowany dzięki Fundacji Baltazara von Frankenberga, właściciela Prośllic, Ciecierzyna i Miechowej. Będąc we wnętrzu, można zachwycać się licznymi malowidłami oraz zdobieniami. Kościół był wielokrotnie odnawiany. W odnowę świątyni zawsze angażowali się mieszkańcy. W 2008 r. kościół został laureatem ogólnopolskiego konkursu „Zabytek Zadbany". Ołtarz pochodzi z 1628 r. Obraz w jego centrum przedstawia Sąd Ostateczny. Na bogato zdobionej ambonie widnieją postacie św. Piotra i Pawła oraz czterech Ewangelistów.
Przykuwające uwagę malowidła są także na chrzcielnicy, stolarce okiennej i drzwiowej, na ławie kolatorskiej oraz na suficie.

51° 8'9.07"N
18° 6'21.67"E

46-220 Miechowa
Parafia: Kostów 59
tel. 517 695 665

Kościół pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Rożnowie

Kościół parafialny, który dziś możemy zwiedzać, pochodzi z 1788 r. Pojawiają się także wcześniejsze daty, ale nie mają one potwierdzenia w spisie zabytków nieruchomych woj. opolskiego ani np. w leksykonie Wiggerta.

Ołtarz główny to rzeźbiony tryptyk gotycki z końca XV w. W części środkowej widać obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem, a na ścianach skrzydłowych obrazy św. Piotra i Katarzyny, Jana Ewangelisty i Heleny, Apolonii i Pawła, Barbary i Bartłomieja.

Obok kościoła zachował się interesujący nagrobek w kształcie piramidy wystawiony w 1780 r. przez generała Karola Adolfa Augusta v. Eben u. Brunnen. Ciekawostką jest to, że projektantem grobowca jest Karl Langhaus, który zaprojektował Bramę Brandenburską w Berlinie.

Przez wiele lat wnętrze było bardzo zaniedbane, ale kilka lat temu trumny w piramidzie zostały uporządkowane.

Kościół jest orientowany, zrębowy, wiązany w węgłach na zamek z nakładką. Kryty dachem siodłowym, o podwójnej kalenicy. Wieża ma konstrukcję słupową i jest zwieńczona cebulastym hełmem z latarnią.

51°03'21"N
18°08'46"E

Rożnów, Parafia: Michała Archanioła w Skałągach
ul. Okrężna 7
46-262 Skałągi
tel. 77 414 12 83

Kościół pw. św. Jacka w Wierzbicy Górnej

Jest to jeden z ciekawszych kościołów drewnianych na kluczborskim szlaku. Poewangelicki, zbudowany z muru pruskiego, może zostać pominięty przez turystę, ponieważ bardziej przypomina dom niż świątynię. Kościół jest orientowany, wybudowany w latach 1715–1722, kryty dachem siodłowym.
We wnętrzu powinniśmy zwrócić uwagę na drewniany chór połączony z emporami biegnącymi wzdłuż ściany i nawy, wsparty na sześciu profilowanych słupach. Na barokowym ołtarzu z 1729 r. są rzeźby Mojżesza, Jana Chrzciciela i aniołów. Nad tabernakulum umieszczono kopię obrazu Matki Boskiej Opolskiej. Organy pochodzą z początku XVIII w. W świątyni warte zobaczenia są drewniane epitafia z 1641 r. Jest też kilka cennych, kamiennych płyt nagrobnych: Baltazara von Baruth, właściciela Wierzbicy Dolnej i jego żony Heleny.
Wieżę wyposażono w dwa dzwony, z 1520 r. i 1544 r.

51° 1′55.02″N
17°58′52.43″E

Wierzbica Górna nr 31/1
46-255 Wierzbica Górna
tel. 535 038 386

Kościół pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Wierzbicy Dolnej

Kościół został ufundowany przez Melchiora von Studnitza i zbudowany w 1688 r. Świątynia, którą można obecnie podziwiać, to obiekt odrestaurowany po pożarze w 1939 r., zgodnie z pierwowzorem, z zachowaniem pierwotnej wieży.
Kościół miał niegdyś bogatą pochodzącą z XVII w. polichromię, z której zachowała się jedynie scena Sądu Ostatecznego. Pierwotnie znajdowała się ona na stropie, a dziś można ją zobaczyć na północnej ścianie nawy. Wyposażenie kościoła jest późnobarokowe.
W świątyni są obrazy o charakterze ludowym obrazujące m.in. scenę zmartwychwstania. Ołtarz z rzeźbami pochodzi z XVIII w., z tego samego okresu co barokowa ambona z malowanymi postaciami czterech ewangelistów oraz Mojżesza, Aarona i św. Jana Chrzciciela.
Pod stropem umieszczono trzy kopie rycerskie. Epitafium renesansowe z namalowanym ukrzyżowaniem i portretem wotywnym pochodzi z XVII w. W kościele są też Pieta i krzyż gotycki oraz rzeźby z XV w. Chór muzyczny jest wsparty na czterech słupach, połączony emporami wzdłuż ścian bocznych.
Kościół ma konstrukcję zrębową na podmurowaniu kamiennym, a wieża – słupową, o ścianach zwężających się ku górze. Kryta jest ośmiobocznym, gontowym dachem namiotowym i zwieńczona barokowym, cebulastym hełmem blaszanym z latarnią. Dwukalenicowy dach pokryto gontem. Wewnątrz empory połączone są chórem, wspartym na czterech ozdobnych słupach z organami z XVIII w. Na zewnątrz znajduje się nowa metalowa dzwonnica. Kościół otoczony jest drewnianym ogrodzeniem z daszkiem gontowym.

51° 3’23.16”N
17°59’19.18”E

Wierzbica Dolna
Parafia św. Jacka
46-255 Wierzbica Górna
tel. 535 038 386

Kościół pw. św. Jana Chrzciciela w Wędryni

W Wędryni kościół znajdował się już w 1447 r., pierwotnie pod wezwaniem św. Jana Ewangelisty. Niektóre źródła podają, że spłonął. Obecny zbudowano na przełomie XVII/XVIII w. Wieżę dobudowano w 1818 r.
Kościół w 1945 r. splądrowali żołnierze Armii Czerwonej. Rozbili wtedy tabernakulum, zniszczyli cztery figury i prawie wszystkie sprzęty liturgiczne.
W świątyni znajdują się obrazy św. Anny Samotrzeciej, św. Jana Nepomucena oraz stacje drogi krzyżowej. Na ołtarzu głównym zobaczymy rzeźby dwóch św. biskupów i owalny obraz św. Augustyna oraz św. Jana Chrzciciela, trzymającego w rękach Baranka Bożego.
Dawniej na tym samym miejscu wisiały inne obrazy barokowe z XVIII/ XIX w., ale obecnie znajdują się one w zakrystii. Przedstawiają Matkę Boską z Dzieciątkiem w otoczeniu św. Elżbiety i jej syna oraz św. Jana Chrzciciela.
Będąc we wnętrzu należy zwrócić uwagę na sufit. Został on pomalowany w kolorowe ludowe motywy. Ciekawostką są dwa barokowe, pochodzące z XVIII w., drewniane świeczniki procesjonalne, które ustawiono przy ławkach. Na spiralnie skręconych podstawach nasadzone są rzeźbione postacie w kształcie aniołów z rogami obfitości, które uginają się pod ich ciężarem.
Wart zobaczenia jest również konfesjonał z XVIII w.

50°51'57.03"N
18°18'48.04"E

Wędrynia, ul. Opolska 132
46-275 Lasowice Wielkie
tel. 77 413 95 09

Kościół pw. Świętych Marcina i Bartłomieja w Borkach Wielkich

Kościół dziś mieści się na cmentarzu. Wybudowano go najprawdopodobniej w 1697 r., ale dopiero w 1789 r. wieżę do budynku dobudował Szymon Stadko. Jest ona zwieńczona chorągiewką z postacią jeźdźca - św. Marcina (to najprawdopodobniej współczesny dodatek, ponieważ nie wspominają o nim źródła z poł. XX w.). Wieża ma ściany pionowe, jest szalowana na całej wysokości, nakryta dachem namiotowym, zwieńczona latarnią i cebulastym hełmem.

Na barokowym ołtarzu głównym z XVIII w. znajdują się obraz św. Bartłomieja oraz rzeźby św. Barbary i św. Krzysztofa, a w zwieńczeniu figura Boga Ojca. Wnętrze cechuje się prostotą. Inne zabytkowe elementy wyposażenia to: ambona z przełomu XVIII/XIX w., kropielnica i niewielkie organy z XVIII w., barokowe rzeźby Matki Boskiej i św. Jana Nepomucena z tego samego stulecia oraz obraz św. Mikołaja (z XIX w). Prezbiterium kościoła jest zamknięte trójbocznie, obok niego znajduje się zakrystia. W środku świątyni stropy są płaskie. Chór muzyczny, o prostym parapecie, przedłużonym wzdłuż części ścian nawy, wsparty jest na prostych słupach.

Kościół jest orientowany, zrębowy, wiązany w węgłach na zamek z nakładką. Dach kościoła jest siodłowy, o podwójnej kalenicy (takie dachy są charakterystyczne dla Śląska, w odróżnieniu od pozo-

stałych regionów Polski, gdzie dominuje dach jednokalenicowy). Kościół przestał być siedzibą parafii na początku XX w., kiedy to sprowadzeni w 1905 r. franciszkanie wybudowali w Oleśnie, w latach 1910–1911, nową neogotycką świątynię. Konsekracja kościoła murowanego miała miejsce 29 listopada 1911 r. Nabożeństwa w drewnianym kościele w Borkach Wielkich odbywają się kilka razy w ciągu roku.

50°51'52.61"N
18°34'0.16"E

Parafia:
ul. Ojca Alarda 3
46-345 Borki Wielkie
tel. 34 359 60 11

Kościół pw. św. Marii Magdaleny w Boroszowie

Data jego budowy nie jest dokładnie znana, ale wiadomo, że najstarsza wzmianka pochodzi z 1679 r. Z zapisków wynika, że w 1688 r. kościół był pod wezwaniem „Wszystkich Świętych". Jeszcze wcześniej pod wezwaniem św. Katarzyny. Z tego faktu można wysnuć wniosek, że pochodzi on z XIII w., bo właśnie w tamtym czasie budowlom sakralnym nadawano imię tej świętej.

W 1789 r. nastąpiła przebudowa. W kościele, który mieści się na cmentarzu, jest wiele współczesnych elementów. Nad głową dominuje niebieski sufit. Ołtarz główny wykonano w stylu rokokowo-klasycznym, podobnie jak ambonę. Feretron (przenośny, obustronnie namalowany obraz religijny w ozdobnych ramach) z wizerunkami Matki Boskiej Częstochowskiej i Anioła Stróża są z końca XVIII w. W kościele znajduje się również obraz św. Marii Magdaleny malowany na drewnie, na przełomie XVIII/XIX w. Najprawdopodobniej od początku znajdowały się tutaj ludowe rzeźby św. Jana Nepomucena i św. Franciszka z Asyżu. Na ścianach kościoła zawieszone są obrazy przedstawiające drogę krzyżową. Groby dawnych właścicieli majątku znajdują się wewnątrz kościoła, pod posadzką.

Budynek jest konstrukcji wieńcowej, nakryty dachem dwuspadowym. Świątynia w całości jest podmurowana. Wieża ma konstrukcję słupową, nakryta jest ośmiobocznym dachem namiotowym, miedzianym. Prezbiterium jest zamknięte, trójbocznie i ma kolebkowe sklepienie. W nawie głównej, szerszej od prezbiterium, strop jest płaski. Chór o prostym, pozbawionym ozdób parapecie, wsparty jest na dwóch słupach z wazonami kwiatowymi zamiast głowic.

50°56’36”N
18°25’40”E

Boroszów
Parafia: Biskupice 93
46-324 Kościeliska
tel. 34 359 98 10

Kościół pw. św. Walentego w Dobrodzieniu

Dobrodzieński drewniany kościół znajduje się na miejscowym cmentarzu. Zbudowano go w 1630 r., w miejscu starszego, który został zniszczony podczas wojny trzydziestoletniej. Uchronił się od pożaru jaki miał miejsce w mieście w 1846 r., podczas którego spłonęły niemalże wszystkie budynki. Kościół znacząco ucierpiał podczas ostrzału miasta przez wojska radzieckie w trakcie II wojny światowej. Został odrestaurowany po wojnie i zachował swój pierwotny kształt.
Co ciekawe, msze w świątyni odprawiana są jedynie 14 lutego oraz podczas uroczystości pogrzebowych.
Wnętrze kościoła jest bardzo skromne. Uwagę przykuwają kolorowe witraże. Późnobarokowy ołtarz przedstawia dwa obrazy św. Walentego i św. Klary.
Budowla ma konstrukcję zrębową, nakryta dwoma niezależnymi konstrukcyjnie dachami dwuspadowymi. Wieża dzwonnicza wtopiona jest w prostokątny przedsionek szerokości nawy.
W kościele znajduje się szafa organowa. Chór muzyczyny wsparty jest na dwóch słupach z parapetem ozdobionym dekoracją. Wieża ma ściany nieco pochyłe, a w dolnej części strome zadaszenie. Pokryta jest daszkiem namiotowym, z którego wyrasta cebulasty hełm. Wszystko przykryte jest gontem. Zwiedzając kościół warto wybrać się na spacer po cmentarzu. Między starymi nagrobkami można znaleźć ciekawe rzeźby nagrobne.

50°43’44.43”N
18°26’23.40”E

ul. Ks. Gładysza
Parafia: Plac Wolności 4
46-380 Dobrodzień
tel. 34 357 53 15

e-mail: parafia@parafia-dobrodzien.pl

Kościół pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Radawiu

Kościół należy do najstarszych obiektów na szlaku drewnianego budownictwa sakralnego. Dokładna data jego budowy nie jest znana, ale pierwsze wzmianki datuje się na 1305 r. Wtedy to wieś włączono do biskupstwa wrocławskiego. Najpierw w Radawiu istniała kaplica, a drewniany kościół zbudowano w 1500 r. na planie krzyża. Później był on wielokrotnie przebudowywany. Obecny kościół pochodzi z XVIII w.
Ołtarz jest klasycystycznym obrazem z 1842 r. i przedstawia scenę z uroczystości Podwyższenia Krzyża, gdzie cesarz Herakliusz niesie krzyż w otoczeniu świty. Obraz został wykonany przez malarza F. Jakischa. Obrazy z dwóch ołtarzy bocznych pochodzą z tego samego roku i przedstawiają św. Annę i św. Katarzynę.
Na belce widzimy napis „Te Deum Laudamus". W kościele znajduje się krzyż wojenny oraz figura Matki Bożej Fatimskiej.

50°47′07″N
18°17′25″E

Pałac w Radawiu 2
ul. Szkolna 1
46-047 Radawie
tel. 77 421 61 44

Kościół pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Uszycach

Wiggert w leksykonie „Die Holzkirchen und Holztürme der Preussischen Ostprovinzen" (1905) podaje 1517 r. jako datę konsekracji kościoła w Uszycach. Powołuje się na protokół wizytacyjny Diecezji Wrocławskiej z 1679 r.
Ołtarz główny barokowy bogaty jest w rzeźby świętych z XVII w. Znajduje się w nim, namalowany na drewnie w 1600 r., obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem, św. Janem Ewangelistą i św. Joachimem. Obrazy z XVIII w. przedstawiają Chrystusa z krzyżem i Chrystusa w glorii.
Chór muzyczny wsparty jest na dwóch kolumnach z prospektem organowym. Belka tęczowa ma falisty kształt.
Kościół ma konstrukcję zrębową, z wieżą o konstrukcji słupowej. Zewnętrzne ściany są szalowane, dach siodłowy kryty jest gontem. Nad nawą jest sześcioboczna wieżyczka nakryta baniastym hełmem pokrytym blachą. Dzwon, znajdujący się na wieży, ufundował Zygmunt Wiplar z Uszyc. Odlany został we Wrocławiu przez Jakuba Oötze w 1600 r.

51° 6'39.99"N
18°20'44.08"E

Uszyce 71
46-310 Gorzów Śląski
tel. 34 359 33 87
e-mail: stowarzyszenie@uszyce.pl

Kościół pw. św. Antoniego z Padwy w Sowczycach

Pierwotnie zbudowano go na przełomie XVI/XVII w. w Łomnicy. Po raz pierwszy w dokumentach pojawił się w 1586 r. Napis na zawiasie drzwiowym – „1586", może świadczyć właśnie o dacie powstania kościoła (choć może to być również data wymiany wrót). Zbudowano go w miejscu, gdzie wcześniej znajdowała się kaplica św. Barbary. W 1916 r. obiekt przeniesiono do Sowczyc. Obecnie pełni funkcję kościoła cmentarnego.
Ołtarz i ambona barokowa pochodzą z XVII w. Na ołtarzu można podziwiać rzeźby św. Jana Chrzciciela, Mateusza i Katarzyny, a na ambonie płaskorzeźbę Dobrego Pasterza. Stacje Drogi Krzyżowej są datowane na 1849 r. W świątyni znajduje się również obraz Pieta, rzeźba Chrystusa Zmartwychwstałego oraz dwa krucyfiksy ludowe i krzyż ołtarzowy z XVIII w.
Figury znajdujące się w kościele mają charakter ludowy.
Przed przeniesieniem do Sowczyc przykrycie kościoła było niemalowane. Drewniana wieża dołączona do korpusu kościoła mieściła dwa dzwony, trzeci był w wieżyczce na dachu. W późniejszym czasie drewnianą wieżę zastąpiono murowaną i tę murowaną kościół miał aż do chwili przeniesienia do Sowczyc.
Obecnie świątynia ma małą wieżyczkę pośrodku dachu. Wieżyczka ma sygnaturkę czworoboczną, nakryta jest wysokim dachem namiotowym, krytym gontem z silnie wywiniętym okapem przy prezbiterium. Kościół ma konstrukcję zrębową, na nowszym podmurowaniu. Zewnętrzne ściany są oszalowane, dach siodłowy o jednej kalenicy. W latach 1957–1962 obok kościoła drewnianego zbudowano nowy murowany, również poświęcony św. Antoniemu.

50°50’36.70”N
18°29’35.21”E

ul. Lubliniecka, Sowczyce
Parafia: Nawiedzenia NMP
w Łomnicy, ul. Lompy 15
46-300 Łomnica
tel. 34 359 63 95

e-mail: proboszcz@parafia-lomnica.pl

Kościół pw. św. Marii Magdaleny w Starym Oleśnie

Kościół pochodzi z 1680 r., a zbudowany został przez oo. Augustianów z Olesna. Gruntownie odnowiony 1955–1957 i 1959 r. Miejsce to jest wspomniane w protokole wizytacyjnym z 1679 r. Wtedy to jego nazwa brzmiała „Vetero Rosenberg", a świątynia była pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela. W zapisach wizytacyjnych czytamy, że ściany w świątyni były barwne.

Będąc w kościele, należy zwrócić uwagę na obraz Matki Bożej, który pochodzi z XVII w. oraz stacje drogi krzyżowej z XIX w. o charakterze ludowym.

Jest tam też wiele współczesnych obrazów. Podchodząc do ołtarza, zobaczymy płaskorzeźbę przedstawiającą Ostatnią Wieczerzę. Prezbiterium zdobią dwa obrazy: „Jezu ufam Tobie" oraz portret Jana Pawła II. Na ambonie widzimy obrazy ewangelistów (dzieła snycerzy zakopiańskich). Tuż obok jest ołtarz boczny prawy z figurą Matki Bożej. Po lewej stronie, na drugim ołtarzu bocznym, stoi figura św. Franciszka.

W prezbiterium sklepienie kolebkowe. Kościół ma konstrukcję zrębową, z wieżą konstrukcji słupowej. Zewnętrzne ściany kościoła i dach są podbite gontem. Chór wsparty jest na dwóch słupach. Wieża o ścianach pochyłych, szalowana z nieznacznie nadwieszoną izbicą o ścianach pionowych, nakryta jest ośmiobocznym namiotowym dachem gontowym. Sześcioboczna wieżyczka ma sygnaturkę, nakryta jest daszkiem namiotowym gontowym.

50°54’34.09”N
18°21’29.77”E

Stare Olesno
ul. Kluczborska 23
46-300 Olesno
tel. 34 359 78 53
602 570 723

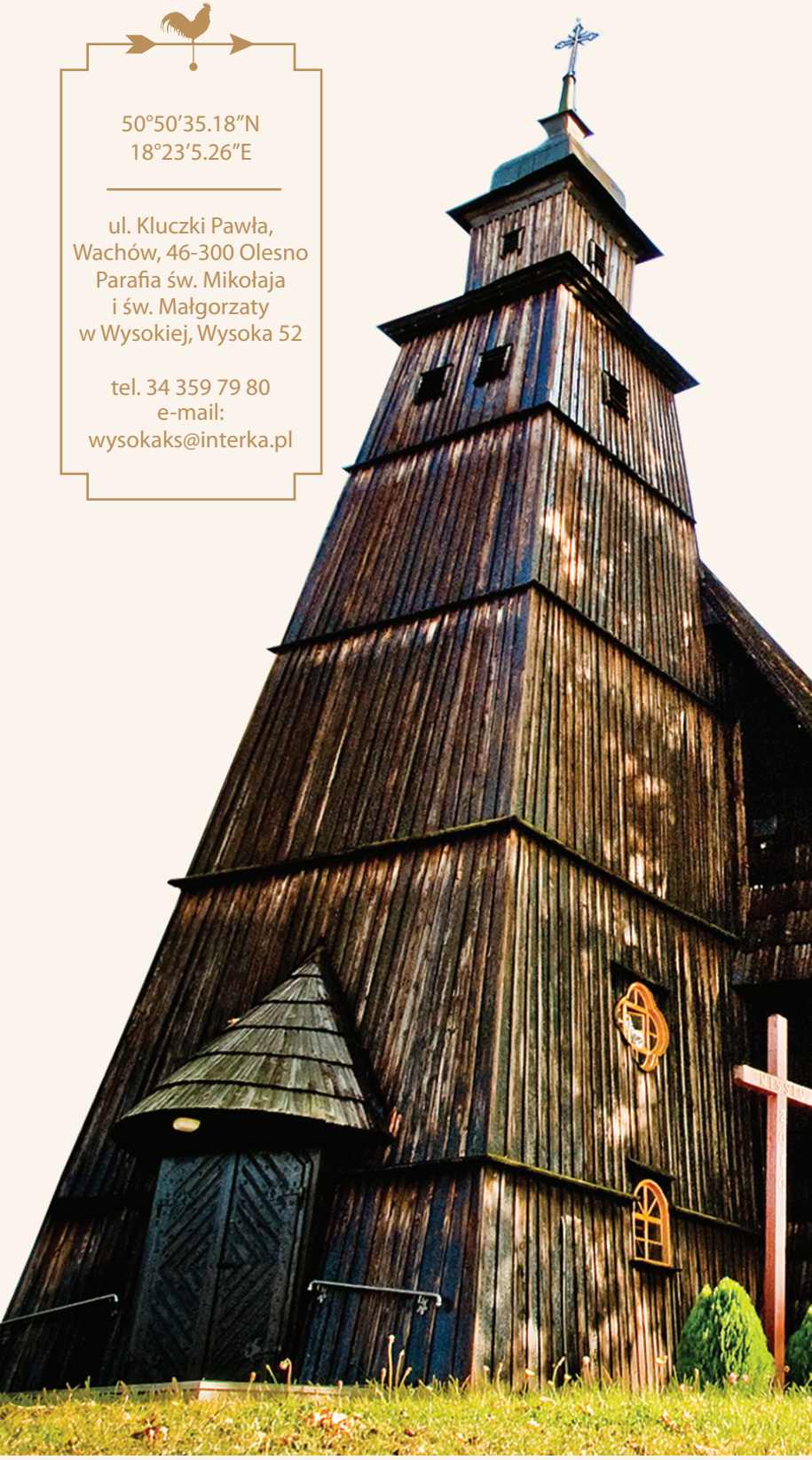
e-mail: parafiastareolesno@gmail.com

50°50’35.18”N
18°23’5.26”E

ul. Kluczki Pawła,
Wachów, 46-300 Olesno
Parafia św. Mikołaja
i św. Małgorzaty
w Wysokiej, Wysoka 52

tel. 34 359 79 80
e-mail:
wysokaks@interka.pl

Kościół pw. św. Wawrzyńca w Wachowie

Pierwotny kościół został zbudowany w 1408 r., a kolejny w latach 1560–1580. Obecny odbudowany był w 1706 r. Podczas wymiany podłogi w 1984 r. odkryto pod świątynią stare cmentarzysko oraz dokument pisany starym niemieckim gotykiem opisujący wymianę podłogi z 1860 r. Wśród dokumentów znalazły się też opisy życia chłopów. Znajdował się tutaj, ale został przeniesiony do Muzeum Diecezjalnego w Opolu, stary krucyfiks gotycki z początku XV w.

Będąc w kościele, należy zwrócić uwagę na znajdującą się na suficie polichromię autorstwa Józefa Machwitza z Zabrza, która przedstawia sceny z życia św. Wawrzyńca. Na ołtarzu głównym widzimy obraz patrona kościoła w stroju diakona. Po bokach znajdują się rzeźby św. Jana Ewangelisty, św. Jakuba i trzech Aniołów. Na ołtarzu bocznym obraz Matki Bożej. Po lewej stronie jest zdobiona ambona, na którą prowadzą strome schody. Kościelna, XVIII-wieczna chrzcielnica ma rzeźbę przedstawiającą scenę chrztu w Jordanie z XVIII w. Trójbocznie zamknięte prezbiterium jest mniejsze od prostokątnej nawy. Z boku prezbiterium, od strony północnej, jest dobudowana piętrowa zakrystia z lożą kolatorską. Od południa, w nawie znajduje się maleńka kruchta, zadaszona wyodrębnionym jednospadowym daszkiem. Druga kruchta jest z przodu, w przyziemiu wieży o słupowej konstrukcji, z pochyłymi, zwężającymi się w górę ścianami. Wieża zwieńczona jest czworobocznym blaszanym hełmem. Dach jest kryty gontem, z maleńkim opadającym poniżej dolnego obrysu całego dachu daszkiem skrywającym schody do loży kolatorskiej.

Kościół ma dzwonnicę drewnianą z 1990 r. z jednym dzwonem.

Kościół odpustowy pw. św. Anny w Oleśnie

To fenomen architektoniczny. Gdyby wznieść się ponad świątynię dostrzeżemy kwiat róży. Budowniczym gwiaździstej konstrukcji był Martin Sempek z Gliwic, który został nagrodzony za pracę 180 talarami. Kościół został wybudowany w 1518 r., a w 1707 r. dobudowano do niego zakrystię. Zwiedzając zabytek warto wejść za główny ołtarz, gdzie jest pień sosny, z którym związana jest legenda. Św. Anna miała uchronić dziewczynkę przed śmiercią. W XIII w. na drzewie miała zawiesić obraz św. Anny sama Jadwiga Śląska z Trzebnicy. To właśnie w tym miejscu szukała schronienia dziewczynka, która uciekała przed złodziejami. Modląc się do św. Anny prosiła o ocalenie. Wtedy złodzieje zostali oślepieni i przeszli obok dziecka. Rodzice ocalonej dziewczynki nakazali wyrzeźbić figurę św. Anny Samotrzeciej i powiesili ją na cudownej sośnie. To właśnie wokół tego drzewa wzniesiono kościółek. Dziś obok pnia sosny jest biała tabliczka z napisem: „Czcigodna stara sosna, pod którą jedna panienka za wstawiennictwem Anny Świętej od śmierci uratowana była. Lipiec 1944 r." Do tego miejsca pielgrzymowały osoby szukające ukojenia w bólach zębów. Pątnicy mieli nawet wyciągać drzazgi z pnia i zabierać je z sobą.

Wokół prezbiterium z pniem dobudowywano kolejne części kościoła. W II poł. XVII w., po północnej stronie nawy, stanęła część centralna w kształcie gwiazdy lub, jak mówią niektórzy, róży. Kościół ma pięć kaplic, a każda posiada osobny ołtarz. Wnętrze wypełniają wota dziękczynne, gromadzone w sanktuarium od wieków.

W sierpniu 1994 r. łupem złodziei padł bezcenny, późnogotycki tryptyk „Wielka Święta Rodzina" z 32 figurami. W 2003 r. policjanci z Krakowa odzyskali jedynie trzy figury. Dziś w kościele znajduje się replika skradzionego ołtarza.

50°53′47.42″N
18°25′21.75″E

ul. Gorzowska
Parafia: ul. Kościelna 1
46-300 Olesno
tel: 34 358 20 70

e-mail: info@parafia-olesno.pl

Kościół pw. św. Mikołaja w Jamach

Pierwotny kościół nie zachował się, a data jego budowy też nie jest znana. Ten, który teraz stoi w Jamach, datowany jest na 1792 r. Wzniesiono go dzięki fundacji hrabiego Karola Zygmunta von Aulock. Potwierdza to napis na belce tęczowej w prezbiterium.
W kościele znajduje się obraz Chrystusa w Ogrójcu z początku XIX w. oraz zestaw rzeźb ukrzyżowania i stacje drogi krzyżowej o charakterze ludowym, które namalowane zostały ok. 1850 r. Kościół jest jednonawowy, z wieżą o konstrukcji słupowej. Zewnętrzne ściany kościoła są szalowane, dach siodłowy ma jedną kalenicę i kryty jest gontem. Wieża nakryta jest czterospadowym, namiotowym dachem, z niewielkim cebulastym zwieńczeniem. Strop wewnętrzny jest płaski, wspólny dla nawy i prezbiterium.
Wieża od zachodu jest nakryta czterospadowym dachem namiotowym, z baniastym zwieńczeniem i chorągiewką (z datą roczną 1793).

50°58′04″N
18°22′52″E

Jamy
Parafia: Kozłowice
ul. Kluczborska 3
46-310 Kozłowice
tel. 34 359 30 85

Kościół pw. św. Marcina w Żytniowie

Kościół został przeniesiony z Trzcinicy koło Kępna w 1812 r. Został on odbudowany przez cieślę Jakuba Ośródkę.
Kościół zbudowany jest na planie krzyża, nie ma wieży, ale za to ma bogato zdobione wnętrze. Posiada pięć barokowych ołtarzy z domieszką rokoko i 29 obrazów z XVIII i XIX w.
To jedyna drewniana świątynia w województwie opolskim posiadająca podziemia. W nich znajdują się krypty grobowe rodziny Sieradzkich. Zabytkowe dzwony podczas wojny zostały przetopione na działa. Świątynia w latach 1941–43 była wykorzystywana przez hitlerowców jako magazyn.
Tablica przed kościołem informuje, że w 1971 r. parafię wizytował kardynał Karol Wojtyła.

51° 0'52.03"N
18°34'9.20"E

Żytniów 35
46-325 Rudniki
tel. 34 359 37 18

Kościół cmentarny pw. św. Barbary w Strzelcach Opolskich

Drewniany kościół w Strzelcach Opolskich istniał już w 1505 r. Obecny, znajdujący się na cmentarzu, zbudowany został przez cieślę Jana Brzychcego. Jego budowę rozpoczęto w 1683 r. W tęczy znajduje się belka z datą 1690 r., która wskazuje na moment ukończenia budowy.

Ciekawostką jest to, że odbudowa świątyni była możliwa dzięki Annie Bassa, wdowie po radcy kościelnym. Warto dodać, że kierownikiem prac budowlanych był były burmistrz Florian Weiser. Praca przy budowie kościoła połączyła te dwie osoby, które ostatecznie wstąpiły w związek małżeński. Inną interesującą informacją jest ta, że kościółek zbudowano bez użycia choćby jednego gwoździa. Spójność uzyskano przez wzajemnie ułożenie pasujących do siebie wyżłobień na końcach belek.

Warto zwrócić uwagę na ambonę w stylu późnorenesansowym, z początku XVII w. Nad belką główną wisi drewniany krzyż, a na strychu są fragmenty ołtarzowe, pochodzące z I połowy XVII w. Chór wsparty jest na dwóch belkach. Organy datowane są na przełom XVII/ XVIII w.

Obok kościoła znajduje się kapliczka poświęcona Chrystusowi Zmartwychwstałemu. Warto zwrócić uwagę na metalową figurkę Chrystusa i napis z datą „17.V.1667 r." Tego dnia przypadało święto Wniebowstąpienia Jezusa.

Prezbiterium jest mniejsze od nawy, zamknięte trójbocznie, z boczną zakrystią. Dach pokryty jest gontem, stromy, dwukalenicowy. Nad nawą ulokowano wieżyczkę na sygnaturę w stylu barokowym, datowana po 1720 r., z latarnią i baniastym hełmem.

50°30’45.07”N
18°17’32.03”E

cmentarz, ul. Opolska
Parafia: ul. Kołłątaja 9
47-100 Strzelce Opolskie
tel. 77 461 24 42

parafia@parafia-strzelce.pl

Kościół pw. św. Marii Magdaleny w Zimnej Wódce

Kościół w Zimnej Wódce najlepiej odwiedzić w dzień Bożego Ciała, kiedy to w wiosce układany jest dywan z kwiatów. Prace rozpoczynają się o 4 nad ranem, a procesja jest bardzo widowiskowa.

Kościół wzniesiono w 1748 r., prawdopodobnie z częściowym wykorzystaniem poprzedniej świątyni. Wcześniej, w latach 1524–1701, był to kościół protestancki.

We wnętrzu świątyni są barokowe ołtarze. W głównym umieszczony jest obraz przedstawiający św. Marię Magdalenę. Powyżej tego obrazu znajduje się medalion z wizerunkiem św. Wojciecha. Dwa ołtarze boczne zachowały jednorodny styl architektoniczny. W lewym przedstawiono Matkę Bożą z Dzieciątkiem. Na kolumnach umieszczone są niewielkie rzeźby św. Rocha i św. Jana Ewangelisty. W zwieńczeniu jest płaskorzeźba Anioła Stróża. Należy zwrócić uwagę na sufit, gdzie namalowana jest scena ostatniej wieczerzy.

W kościele warte zobaczenia są: kropielnice z XVII w., krucyfiks z przełomu XVII i XVIII w. oraz XIX-wieczna ambona. Gotycki dzwon pochodzi z XV w., a pierwszy kościół w Zimnej Wódce datowany jest na 1309 r.

Na bocznych ścianach są drewniane płaskorzeźby przedstawiające stacje drogi krzyżowej. W Kościele jest obecnie także druga galeria drogi krzyżowej, którą odnaleziono podczas remontu.

W kilku oknach znajdują się witraże, a najstarszy z nich przedstawia Świętą Rodzinę.

Kościół w Zimnej Wódce osadzony jest na kamiennej podmurówce. Konstrukcja zabytku jest zrębowa, a wieży – słupowa. Dach świątyni pokryty gontem. Kościół jest orientowany, zrębowy, nakryty dachem dwuspadowym o podwójnej kalenicy.

50°26'5.74"N
18°18'56.89"E

Zimna Wódka, ul. Ujazdowska 20
Parafia pw. św. Elżbiety Węgierskiej w Kluczu
Klucz, ul. Wiejska 16, 47-143 Ujazd
tel. 77 463 71 63

www.parafiaklucz.pl
e-mail: parafia@parafiaklucz.pl

Kościół pw. Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny i św. Jadwigi w Szczepanku

Kościół pierwotnie zbudowany był w Polskiej Nowej Wsi w latach 1666–1668. Do Szczepanka przeniesiono go w 1960 r. Budową w nowym miejscu zajmował się cieśla Antonii Piontek (odznaczony później przez papieża Pawła VI), a świątynia była wotum dziękczynnym.

Kościół był remontowany w 1998 r. W tym samym roku ze świątyni skradziono praktycznie wszystkie figury. W 2003 r. odnaleziono rzeźbę św. Jana, która była wystawiona na sprzedaż w krakowskim antykwariacie. W kwietniu 2009 r. w Niemczech odnaleziono uszkodzone figury aniołów.

Kościół posiada drewnianą konstrukcję zrębową na podmurówce. Wieża zbudowana na planie kwadratu o konstrukcji słupowej, dostawiona jest do nawy kościoła od strony zachodniej. Zewnętrzne ściany i dach podbite są gontem. Nad nawą znajduje się ośmioboczna wieżyczka z latarnią i baniastym hełmem zakończonym metalowym krzyżem. Polichromie na stropie pochodzą z 1687 r.

50°31'58.06"N
18°20'13.61"E

ul. Strzelecka,
Szczepanek
Parafia Wniebowzięcia
NMP w Jemielnicy
ul. Wiejska 63
47-133 Jemielnica
tel. 77 463 23 16,
504 203 148
e-mail: pichen@post.pl

Muzeum Kolpinga w Kolonowskiem

W drewnianym zabytku zorganizowano izbę regionalną. Nie znamy dokładnej daty budowy domu, ale nastąpiło to między 1780 a 1790 r. Pierwotnie mieściły się w nim pomieszczenia administracyjne nieistniejącej już huty żelaza. Niektóre źródła podają, że mieszkał w nim kierownik huty Johann Benda.

Jest to typowy dom robotniczy, jakich wiele było jeszcze przed II wojną światową w Kolonowskiem. Obiekt wybudowano przy ul. Leśnej 8, która w większości zabudowana była podobnymi budynkami mieszkalnymi, stanowiącymi kolonię robotniczą pobliskiej huty.

Dziś muzeum można odwiedzić np. przy okazji spływów kajakowych Małą Panwią. W izbach jest ok. 700 eksponatów będących tradycyjnym dla tego regionu, przedwojennym wyposażeniem. Możemy zobaczyć stare obrazy ze świętą rodziną. Na ścianach zawieszono stare portrety mieszkańców Kolonowskiego. W pokoju sypialnianym jest stare drewniane łóżko. Zadbano o oryginalne wyposażenie kuchni. Jest też wystawa obrazująca historię hutnictwa na tych ziemiach.

50°39'19.98"N
18°23'6.20"E

ul. Leśnia 2
Adres do kontaktu:
Stowarzyszenie „Rodzina Kolpinga"
Ks. Czerwionki 39, 47-110 Kolonowskie
tel. 77 461 11 40

e-mail: mariab230719591@wp.pl
www.kolping.kolonowskie.pl

Kościół pw. Matki Boskiej Śnieżnej w Olszowej

Kościół barokowy był kilkukrotnie przebudowywany i modernizowany. Należy do parafii Klucz. Wzniesiony w 1648 r., a przebudowany w 1748 r. Remontowano go w 1988 r. i 2007 r.

Ołtarz główny pochodzi z początku XVIII w. Na ten sam czas datuje się imponujący obraz Matki Boskiej Śnieżnej, który po obu stronach ma adorujące anioły. Poniżej jest scena adoracji, a nad obrazem figurka anioła. W kościele koniecznie trzeba zwrócić uwagę na dwa bogate, barokowe, XVII-wieczne ołtarze boczne. Na jednym widzimy scenę zdjęcia Chrystusa z krzyża, na drugim chrzest Chrystusa.

Drogę krzyżową umieszczono na chórze muzycznym wspartym na czterech słupach, o prostej linii parapetu z prospektem organowym.

Najstarszym elementem wyposażenia jest XVI-wieczna kamienna kropielnica. Wśród cennych zabytków są również lichtarze, naczynia liturgiczne oraz konfesjonał.

Kościół drewniany jednonawowy, o konstrukcji zrębowej, zbudowany został w stylu barokowym. Prezbiterium jest mniejsze od nawy, zamknięte, z boczną zakrystią, z lożą kolatorską na piętrze. Wieża jest niska, ma konstrukcję słupową i kruchtę w przyziemiu. Dach nad kościołem jest dwukalenicowy, kryty gontem, zwieńczony sześcioboczną wieżyczką. Ta ma stożkowy hełm z latarnią.

50°27'14.38"N
18°17'1.97"E

Olszowa, ul. Wiejska
Parafia: Klucz,
ul. Wiejska 16, 47-143 Ujazd
tel. 77 463 71 63

e-mail: parafia@parafiaklucz.pl

Kościół pw. św. Józefa i św. Barbary w Baborowie

To jeden z większych drewnianych kościołów na opolskim szlaku. Budowa świątyni sięga lat 1700–1702. Powstał dzięki pieniądzom z fundacji ks. Szymona Piotra Motłocha, ówczesnego proboszcza parafii. Kościół odnawiano w 1802 i 1890 r. Obecnie pełni rolę tzw. kościoła odpustowego, ale chętnie otwierany jest dla turystów. Dziś jest w rękach karmelitów.

Wnętrze świątyni jest imponujące i bogato zdobione. Ołtarz ma wiele ciekawych detali. Na sklepieniach i na ścianach jest barokowa polichromia z początku XVIII w. autorstwa Krauzego.

Na ołtarzu głównym jest obraz św. Rodziny. Ambona ma bogatą dekorację snycerską. Na jej parapecie z muszlami i aniołkami namalowane są symbole ewangelistów.

Kościół ma cztery ołtarze boczne. Pierwszy z nich posiada obraz Anioła Stróża i rzeźby aniołów. W drugim, datowanym na XIX w., widzimy obraz Matki Boskiej Szkaplerznej. Trzeci przedstawia św. Wawrzyńca, a czwarty poświęcono św. Walentemu.

Obrazy w kościele są tego samego autorstwa co polichromie. Widzimy na nich następujące sceny: z życia św. Antoniego Padewskiego, wręczenie szkaplerza Angeli (księżniczce czeskiej) i Alfonsowi Kastylijskiemu, z postaciami św. Ludwika i Edwarda w tle, anioły prowadzące Lota z płonącej Sodomy. Jest również obraz Chrystusa w Ogrójcu z XVIII w., Matki Boskiej z Dzieciątkiem z XVIII/XIX w. Wokół wewnętrznych ścian kościoła umieszczono drogę krzyżową z XVIII w.

Kościół jest z transeptem, zrębowy. Do 1890 r. dach świątyni kryty był łupkiem, później zastosowano gonty. Nadbudowana wieża zwieńczona jest dzwonowatym trzonem z latarnią i baniastym hełmem.

50° 9’39.73”N
17°59’4.22”E

ul. Kościuszki 2
48-120 Baborów
tel. 77 403 69 10

e-mail: parafia@karmel-baborow.pl

Kościół poewangelicki w Malni

To bardzo ciekawy pod względem architektonicznym obiekt sakralny. Jest dwupoziomowy: górny to zabytek, a dolny to nowoczesny obiekt. Nie zachowało się niestety historyczne wyposażenie starszego poewangelickiego kościoła drewnianego.

Wzniesiono go w latach 1801–1804 w Kotowie koło Kluczborka. Kiedy został opuszczony przez gminę ewangelicką, zdecydowano się go rozebrać i przenieść do Malni (1977).

We wnętrzu warto odszukać jedną z belek podtrzymujących chór, na której widnieje data „1804". Na drugiej jest data „1943" – wówczas to przeprowadzono gruntowny remont świątyni.

Kościół dolny (murowany, współczesny) wybudowano w latach 1976–1978, dzięki staraniom otmęckiego proboszcza ks. Franciszka Duszy. Z najwyższego wzniesienia wydobyto kamień wapienny i w powstałym wgłębieniu wymurowano świątynię.

50°30′55.09″N
17°57′45.87″E

parafia: Malnia,
ul. Polna 11
47-316 Górażdże
tel. 77 467 17 63

Opolskie Centrum Informacji Turystycznej
ul. Żeromskiego 3, 45-053 Opole
tel/fax: 77 441 25 22
e-mail: info@ocit.pl
www.visitopolskie.pl

Miejska Informacja Turystyczna w Opolu
Rynek 23, 45-053 Opole
tel. 77 451 19 87
e-mail: mit@um.opole.pl
www.opole.pl

Centrum Informacji Turystycznej w Głubczycach
ul. Kościuszki 24, 48-100 Głubczyce
tel. 77 485 21 51
e-mail: mokglubczyce@wp.pl

Punkt Informacji Turystycznej Gminy Leśnica
Rynek 8, Góra Św. Anny
tel. 77 402 65 58
e-mail: turystyka@lesnica.pl
www.lesnica.pl

Punkt Informacji Turystycznej w Jemielnicy
ul. Wiejska 63, 47-133 Jemielnica
tel. 77 556 10 86
e-mail: turystyka@jemielnica.pl

Centrum Informacji Turystycznej Gminy Gogolin w Kamieniu Śląskim
Pl. Myśliwca 5, 47-325 Kamień Śląski
tel. 506 063 455
e-mail: cit@kamienslaski.pl
www.gogolin.pl

Punkt Informacji Turystycznej w Turawie
ul. Opolska 33 (Biblioteka Gminna)
46-045 Turawa
tel. 77 421 20 44, e-mail: gbpturawa@o2.pl
www.turawa.pl

Punkt Informacji Turystycznej przy Muzeum Regionalnym w Oleśnie
ul. Jaronia 7 (Muzeum Regionalne), 46-300 Olesno
tel. 34 358 24 38
e-mail: oleskiemuzeum@op.pl
www.oleskiemuzeum.pl

Punkt Informacji Turystycznej przy Gminnym Ośrodku Sportu i Turystyki w Zawadzkiem
ul. Opolska 23, 47-120 Zawadzkie
tel. 77 461 65 21, 77 463 93 46
e-mail: turystyka@gosit.zawadzkie.pl

Kluczborsko–Oleska Lokalna Organizacja Turystyczna
ul. Katowicka 1, pok. 410, 46-200 Kluczbork
tel. 77 418 52 18 wew. 153
e-mail: kolot@op.pl

NUMERY ALARMOWE

112 – telefon alarmowy
997 – policja
998 – straż pożarna
999 – pogotowie ratunkowe

Publikacja opracowana na zlecenie Województwa Opolskiego
Wydawca: Województwo Opolskie
www.opolskie.pl
www.ksow.pl
Współpraca: Kamila Sałajczyk, Bartosz Ostrowski

Teksty: Piotr Wrona
Korekta merytoryczna: Aleksandra Kośmicka
Redakcja: Maciej Nowak
Autorzy zdjęć:
Archiwum Starostwa Powiatowego w Kluczborku: 14-37;
Archwium Starostwa Powiatowego w Oleśnie: 38-39, 50-53;
Sławomir Mielnik: 4-12, 40-49, 54-55, 66;
Rafał Mielnik: 64-65;
Maciej Nowak: 56-63.

Projekt graficzny: Renata Haegenbarth
Komunikator Public Relations
45-272 Opole, ul. Sosnkowskiego 29
tel. 77 456 95 29
e-mail: biuro@komunikatorpr.pl
www.komunikatorpr.pl

Wydawca: Województwo Opolskie

www.opolskie.pl
www.ksow.pl

ISBN 978-83-60455-88-3